

ONS VOLK ONTWAAKT, weekblad, opgericht in 1911, als een der eerste Vlaamse geïllustreerde bladen en bedoeld als wegbereider van De Standaard.

De eerste aflevering is gedateerd 7 september 1911 en bevatte een hoofdartikel van Frans van Cauwelaert. De leiding berustte bij Alfons van de Perre en Arnold Hendrix, die hun Katholiek Vlaamsch Secretariaat bij de zaak betrokken. Het blad werd in Antwerpen geredigeerd in de kantoren van dit Secretariaat, waar Ernest Claes werkte. Claes werd tevens de eerste redacteur, weldra onder leiding van de eerste hoofdredacteur Alfons Martens. De uitgave werd in augustus 1914, bij het uitbreken van de Eerste Wereldoorlog, gestaakt. Op 8 juni 1919 verscheen het blad opnieuw, nu in Brussel, waar het gevestigd zou blijven. Martens bleef hoofdredacteur tot de Tweede Wereldoorlog. Hij kreeg o.m. de medewerking van de debuterende journalisten Jan-Albert Goris (Marnix Gijsen) en Jan Boon. Een boekhandel die tegelijk met het blad opgericht was, werd op 15 mei 1919 vervangen door de Boekhandel De Standaard, de latere

Standaard Boekhandel.

De titel van het weekblad was een heel programma. In zijn eerste hoofdartikel schreef Frans van Cauwelaert : „Ons volk ontwaakt uit zijn sluimer van drie eeuwen en al de gevoeligheden, die de onfeilbare voortekens zijn van een nakende krachtsontvouwing, ontwaken mee bij deze toenemende bewustwording... Nu valt er te zorgen voor de uitzuivering van het volksgemoed, voor het vestigen van zijn idealen en het opwekken van zijn durf en zelfvertrouwen”. De katholieke en Vlaamsgezinde Vlamingen willen hun plicht doen tegenover hun volk, zij hebben talrijke organisaties opgebouwd, maar „het beste voorlichtingsmiddel is en blijft het dagblad, en dat is onze zwakte. We hebben enkele zeer verdienstelijke en veelgelezen bladen - we hebben echter, vooral onder de weekbladen, te veel minderwaardige. Zou daar niet ten deele de oorzaak liggen van de geestelijke armoede en het gebrek aan verstandelijke belangstelling bij ons volk?”. Men moet aan de massa een blad geven „dat in woord en beeld voorlicht, boeit en opwerkt, een blad van hoger leven, dat zou wezen als zijn zuiver geweten, zijn hoger zelfbewustzijn, zijn beter ik”.

Het weekblad bracht populariserende artikelen en schonk grote aandacht aan Vlaamse figuren. Na de Eerste Wereldoorlog publiceerde het allerlei bijdragen over de Vlaamsgezinden aan het front, evenals werk van Vlaamse auteurs, o.m. het toen bekende Mijn Oorlog van Hilarion Thans, verhalen van Felix Timmermans, Ernest Claes e.a. Van de 18de jaargang (1932) af werd de titel ingekort tot Ons Volk, met binnenin nog de oude benaming, die in de 23ste jaargang (1937) definitief wegviel. Die wijziging had o.m. te maken met de evolutie van het blad, dat meer een gezinsmagazine werd. Tijdens de Tweede Wereldoorlog verscheen het niet. Daarna werd de titel korte tijd gebruikt door een andere uitgever (De Nieuwe Standaard, z. aldaar), maar sinds de lente van 1947 kwam Ons Volk weer uit bij de vroegere eigenaar, De Standaard. Van 1945 tot '60 stond het blad onder de hoofdredactie van Pol Heyns. De ontwikkeling naar een ontspannend leesblad voor het gezin, met veel aandacht voor zg. vrouwenrubrieken, werd sedertdien versterkt, zodat het blad geen rol in de V.B. meer speelde. In 1973 had Ons Volk een oplage van 151.000 exemplaren. Zijn bijlage voor de jeugd, Ons Volkske, werd toen gedrukt op 32.000 exemplaren.

Eerste Nummer

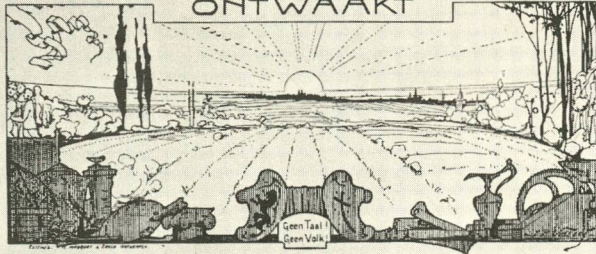
Eerste Jaargang

September 1911

Per Nummer 10 Cmen

ONS VOLK

ONTWAAKT

Uitgave der Samenwerkende Maatschappij "Volksontwikkeling".

LITERATUUR : E. Claes, *Ik en de Witte* (1960); - *Frans van Cauwelaert. Een levensbeeld gevestigd op : persoonlijke getuigenissen en eigen werk*, door R. Roemans en H. van Assche; - M. Cordemans, *Dr. Alfons Van de Perre's oorlogsjaren 1914-1918* (1963); - M. Cordemans, *Edmond Rubbens* (1965); - J. Gol, *Le monde de la presse en Belgique* (1970).

GASTON DURNEZ

ONTROP Ludewijk componist muziknedoer